

*Către: domnul Octavian Armașu,
Președinte al Consiliului de supraveghere,
Guvernator al Băncii Naționale a Moldovei*

Nr. 93-23/SD din 14 noiembrie 2023

Ref.: Proiectul Regulamentului privind cerințele pentru identificarea și verificarea identității clienților prin intermediul mijloacelor electronice

Stimate dle Octavian Armașu,

Asociația Businessului European (EBA Moldova) Vă adresează cele mai înalte considerațiuni și apreciază deschiderea BNM pentru un dialog constructiv și continuu, care oferă posibilitate de a participa la procesul de consultare a proiectului Hotărârii Comitetului executiv „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind cerințele pentru identificarea și verificarea identității clienților prin intermediul mijloacelor electronice”.

1. În proiect sunt utilizate noțiunile de „*mijloace digitale*” și „*mijloace electronice*”;

Pe tot parcursul textului, cuvântul „*digital*” se propune a fi substituit cu cuvântul „*electronic*”. Propunerea are scopul de a racorda limbajul utilizat cu cel regăsit în Legea 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere.

2. La pct. 4, noțiunea soluție informatică pentru identificarea la distanță se propune a fi expusă în următoarea redacție:

„soluție informatică pentru identificarea la distanță – ansamblu de elemente tehnologice în format electronic, care oferă posibilitatea sigură de a determina identitatea unei persoane fizice pe baza datelor biometrice (imaginea facială), voce, IDNP și după caz a altor date de identificare din actul de identitate și a datelor stocate în Registrul de stat al populației;”

Comunicăm că definiția propusă vine în sine să înglobeze expres cerințele tehnice prin care să fie identificată o persoană, or, definiția din proiect, nu stabilește cerințe față de această soluție, ceea ce ar putea da o interpretare mai largă și imprevizibilă în cazul proiectului. A se evoca că pentru a exclude cazurile de atribuire a unor identități false, se necesită a condiționa faptul identificării cu coinciderea datelor prezentate cu cele din Registrul de stat al populației, or, în lipsa acestui element, simpla contrapunere a datelor din actul de identitate (imaginea din actul prezentat cu imaginea interlocutorului) nu va duce la stabilirea identității persoanei (identitatea persoanei este stabilită odată cu înregistrarea persoanei în Registrul de stat al populației). Suplimentar a se comunica că indicarea categoriilor de date utilizate și produsul final reprezintă un imperativ din punct de vedere al legislației privind protecția datelor, în special dreptul de a utiliza datele – art. 5 și art. 9 din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

3. La pct. 4, noțiunea înregistrare la distanță a clientului se propune a fi expusă în următoarea redacție:

Noțiunea „*înregistrare la distanță a clientului* – reprezintă operațiune de prelucrare a datelor care permit identificarea și verificarea identității clientului prin intermediul mijloacelor electronice realizate prin utilizarea unei sau a mai multor metode realizate concomitent din cele prevăzute la art. 5¹ alin. (2) din Legea nr. 308/2017.”

Propunerea este argumentată prin faptul că noțiunea din proiect nu reflectă expres activitatea la care se referă, inclusiv nu specifică activitățile care se includ ca măsuri tehnice.

4. La pct. 5 lit. a), cuvintele „*colecta, verifica și înregistra*” se substituie cu cuvintele: „*colecta, stoca, contrapune, verifica, valida actualiza*”.

Norma vizate se propune a fi completată cu noțiuni opozabile în ordinea procesului tehnologic de prelucrare a datelor, deoarece în versiunea proiectului, lipsește procesul de stocare, contrapunerea, validare și actualizare a datelor.

5. La pct. 5 se propune a fi completată cu o nouă literă:

„*f) realizarea evaluării impactului asupra protecției datelor în corespundere cu legislația privind protecția datelor cu caracter personal*”.

Propunerea este argumentată de prevederile art. 23 din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal dar și de prevederile art. 35 din proiectul de lege privind protecția datelor cu caracter personal care vine să transpună Regulamentul General privind Protecția Datelor (nr. 2016/679 GDPR).

6. La pct. 6 lit. a) va avea următorul cuprins:

„*a) o evaluare a caracterului adecvat și sigur al soluției de identificare la distanță în ceea ce privește: accesibilitatea, plenitudinea, acuratețea și nonrepudierea datelor și a documentelor care urmează a fi prelucrate, precum și a fiabilității și a veridicității și independenței surselor de informații utilizate*”.

Expunerea în redacția propusă urmărește scopul de a stabili suplimentar criteriile de eligibilitate a soluție, în special: accesibilitatea (ceea ce va asigura continuitatea și siguranța proceselor în cazul entităților raportoare), asigurarea criteriului tehnologic de nonrepudiare a informației (ceea ce va permite excluderea eventualelor intervenții de modificare/ștergere a datelor).

7. La pct. 6 lit. d) din proiect, acest punct trebuie să fie aplicabil doar în cazul utilizării metodelor de identificare electronică prevăzute la art. 5¹ alin. (2) litera a) și litera c) din Legea nr. 308. Formularea acestui punct presupune ca evaluarea pre implementare trebuie să conțină toate măsurile indicate la literele a)-g), adică corespunderea cerințelor Legii nr. 124/2022 chiar și atunci când se face identificarea electronică în baza art. 5¹ alin. (2) litera b) din legea nr. 308

Urmează a fi utilizată denumirea de mijloace electronice în loc de mijloace digitale.

8. La pct. 6 lit. e) după cuvintele „*de fraudă prin*” se propune a fi completat cu cuvintele „*furtul sau*”. A se menționa că la moment furtul de identitate și uzurparea de identitate este prevăzut în proiectul de lege prezentat spre consultări publice de Ministerul de Justiție

<https://justice.gov.md/ro/content/ministerul-justitiei-initiat-consultarile-publice-asupra-proiectului-de-lege-care-prevede>.

9. La pct. 6 se propune de a completa cu o literă nouă:

„h) verificarea jurisdicției de operare și stocare a datelor prelucrate, în special din perspectiva țărilor care asigură un nivel adecvat de protecție a datelor cu caracter personal în conformitate cu prevederile legislației privind protecția datelor cu caracter personal.”

Propunerea are drept scop de a stabili criteriile de evaluare în ceea ce privește jurisdicția unde vor fi prelucrate datele.

10. Pct. 7, considerăm necesar excluderea sintagmei *„și demonstra”*, din motiv că art. 5¹ din Legea nr. 308 nu prevede această obligație pentru entitățile raportoare;

11. La pct. 9 se propune de a fi completat cu o literă nouă: *„cazurile de furt, uzurpare a identității sau prelucrarea ilegală a datelor identificate”*.

Propunerea are scopul de a determina obiectivul de a urmări cazurile de prelucrare neconformă a datelor.

12. La pct. 12, lit. b) după cuvântul *„revizuire”* se propune a fi substituit cu cuvântul *„identificare”*.

Ținem să precizăm că revizuirea și actualizarea datelor din punct de vedere a semnății etimologice au unul și același sens asupra datelor, pe când propunerea pe care o înaintăm de a indica în loc de cuvântul revizuirea cuvântul identificarea, are scopul de a putea utiliza identificarea la distanță în raport cu clienții deja existenți, atunci când se solicită modificarea unor servicii sau reclamarea unor eventuale neconformități în legătură cu serviciile financiar bancare, sau solicitarea de a dezvălui datele confidențiale (bancare).

13. La pct. 12 lit. b) după cuvântul *„persoana”* se completează cu cuvintele: *„fizică (administrator/reprezentant) în raport cu persoana”*.

A se menționa că procedura de identificare al distanță, așa cum prevede art. 5¹ alin. (1) din Legea nr. 308/2017, se referă exclusiv la persoana fizică. Deci, chiar și în cazul identificării persoanei juridice, în mod practic se va identifica administratorul sau reprezentantul mandatat al persoanei juridice.

14. La pct. 14 lit. d) propunem a fi exclusă, deoarece depășește obiectul de reglementare a actului normativ, or, proiectul regulamentului se referă la cerințe față de identificarea și verificarea clienților prin intermediul mijloacelor electronice.

15. La pct. 17 cuvântul *„automat”* se propune a fi substituit cu cuvintele *„în format electronic”*.

Menționăm că captarea nu se va realiza automat – declanșarea procesului nu se va realiza fără intervenția umană, astfel, esența valorilor reglementate se referă la procesul de prelucrare electronic al datelor.

16. La pct. 17 sintagma *„inclusiv de ascundere a locației adreselor de Protocol Internet (IP), utilizarea serviciilor de tipul rețelelor virtuale private (VPN-uri).”*.

Nu este clară, or, norma vizată nu determină acțiunea concretă pe care trebuie să o întreprindă entitatea raportoare în legătură cu serviciile VPN sau mascarea adresei IP – procese tehnologice care nu pot fi blocate/identificate de către entitatea raportoare. În cele din urmă, pentru a da o previzibilitate normei, fie vor fi descrise cerințe certe fie sintagma va fi exclusă din text.

17. Pct. 19 propunem a fi exclus, deoarece norma de referință generează un înțeles incert, în special „*dreptul*” de a accesa bazele de date cu respectarea cerințelor legale din domeniul protecției datelor cu caracter personal.

A se menționa că conform Legii nr. 308, accesarea/verificarea datelor din surse veridice nu este un drept dar o obligație. Mai mult, norma de referință din proiect mai mult duce în eroare decât reglementează eventuala coroborare cu înțelesul cerințelor din domeniul protecției datelor cu caracter personal.

18. La pct. 21, cuvintele „ *anterior sau concomitent cu primirea consimțământului pentru efectuarea identificării electronice a clientului*” se vor exclude.

A se menționa că pentru identificarea clientului la distanță nu este necesar consimțământul deoarece identificarea face parte din procedura obligatorie de stabilire a identității persoanei, or, prin analogie dacă clientul vine la ghișeu atunci el nu depune consimțământ în scris pentru a fi identificat.

Mai mult ca atât, conform art. 3 și 5 din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, consimțământul nu poate fi obținut în mod obligatoriu dar trebuie să fie acordat liber și nesilit, însă fără ca să ducă la imposibilitatea accesării acestui serviciu, inclusiv, conform normelor de referință (alin. (2) din art. 5) consimțământul poate fi retras la orice etapă ceea ce va duce la necesitatea radierii datelor.

19. La pct. 21, lit. b) va avea următorul conținut:

„b) Nota de informare privind modul de prelucrare și protecție a datelor – va conține informațiile ce se referă la dreptul de a fi informat a clientului în calitate de persoană fizică sau reprezentant al persoanei juridice și la general, măsurile organizatorice și tehnice asigurate inclusiv informații privind cookie dacă vor fi prelucrate.”

Iar **lit. c)** se va exclude. A se menționa că normele din proiect, în calitate de act normativ subordonat legii, nu pot diminua/modifica cerințele prevăzute la art. 12 din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal dar și nici nu pot institui cerințe suplimentare deoarece lipsește temeiul legal din care rezultă expres reglementarea. Mai mult ca atât, termenul de Politică de confidențialitate este impropriu valorilor reglementate, or, Legea nr. 133/2011, impune obligația de a implementa măsuri organizatorice și tehnice adecvate (conformitate și securitate), nu doar confidențialitatea.

20. La pct. 22, lit. b) va avea următorul cuprins:

„b) riscul ca identitatea pretinsă să lipsească sau să nu corespundă cu cea din Registrul de stat al populației”.

Norma din proiect este redundantă și generează un înțeles inexact, or, conceptul de identitate dacă ne referim de cetățenii RM, trebuie de raportat doar la identitatea oficială constatată de organele abilitate prin emiterea actului de identitate.

21. La pct. 24:

- **lit. a) liniuța 2**, propunem a fi exclusă sintagma „*data/luna/anul nașterii*” – ca fiind excesivă scopului dar și prevederilor art. 4 alin. (1) din Legea nr. 133/2011.

Astfel, nu este clară necesitatea colectării acestor categorii de date atât timp cât interacțiunea cu Mconnect sau oricare alt serviciu de consum de date din bazele de date de stat sau private este IDNP. Astfel aceste date nu sunt necesare și împovărează procesul de identificare nejustificat. Aceeași situație se referă și la numărul de telefon mobil. Nu este clară necesitatea de a colecta numărul de telefon mobil a telefonului dar și expedierea SMS prin GSM în situația în care tehnologia utilizate este alta – Internetul. Așadar, datele (actul de identitate și imaginile foto/video/audio vor fi colectate prin intermediul internetului și nu prin GSM.

- **lit. b)** va avea următorul cuprins: „*iluminarea este suficientă pentru a capta imaginile foto/video și a declanșa procesul de identificare*”.

A se menționa că formularea textului din proiect este incertă, ori, nu este clar cum de estimat dacă în încăperea este liniște (nivelul de zgomot redat în decibeli – norme cuantificabile, spre exemplu dacă s-a mai auzit o voce decât cea a clientului procesul trebuie de încetat, sau dacă clientul este în ascensor, automobil, la locul de muncă etc.). Mai mult, în ceea ce privește necesitatea iluminării spațiului clientului la fel nu este clară cerința, or, spațiul în care se află persoana fizică cade sub incidența inviolabilității domiciliului, respectiv este lipsită de necesitate iluminarea spațiului (a întregii camere, sau dacă clientul este afară etc.). Comunicăm că în caz de menținere a textului proiectului fără operarea ajustărilor, procedura de identificare în marea majoritate a cazurilor va fi încetată.

- **Lit. b) liniuța 2** propunem a fi exclusă. Nu este argumentată această interdicție, or, ar rezulta că entitatea raportoare va trebui să determine dacă nu sunt și alte persoane în cameră prin solicitarea de a arăta împrejurările.

- **Lit. b)** cuvintele „*(amprenta dispozitivului)*” urmează a fi exclusă deoarece duce la înțelesul amprentelor digitale și nu la datele tehnice despre dispozitiv. Mai mult, propunem a fi exclus și textul „*(modelul, numele, parametrii hardware, user-agent, cookies, fonturi instalate, timpul zonei orare, setări de limbă, dimensiunile ecranului, date despre conexiuni la rețea)*” deoarece se creează un înțeles impropriu prin care aceste date devin a fi obligatorii spre colectare, însă din punct de vedere tehnic, clientul ar putea refuza furnizarea acestor date.

- **Lit. b) liniuța 5**, sintagma „*cu o rezoluție de cel puțin 8 mega pixeli sau mai mare FullHD (1920x1080)*,” urmează a fi modificată deoarece este contradictorie.

A se menționa că rezoluția Full HD cu 1920x1080 poate fi asigurată de un senzor nu mai mic de 2 MPx pe când norma vizată determină obligația să fie de cel puțin 8MPx;

22. La pct. 25, liniuța 4 propunem a fi exclusă. Cerințele vizate sunt improprii, inclusiv nu este clară necesitatea de a verifica ortografia cifrelor (nu este clar procesul din punct de vedere

tehnic), inclusiv în cazul verificării codului de autoritate (actele de identitate nu conțin astfel de coduri) dar și în cazul altor înscrieri la fel nu este clară cerința din punct de vedere tehnic.

23. La pct. 27 propunem a fi reformulate cerințele, deoarece procedura de identificare a clientului ar trebuie să conțină cerințe față de stabilirea identității clientului și nu de stabilire a autenticității actului de identitate. Mai simplu spus, din punct de vedere tehnic, pentru determinarea identității persoanei se va utiliza: imaginea facială (biometria punctelor de referință a feței) a imaginii din actul de identitate și a persoanei, iar ulterior, în caz de corespundere, se va face apel la MConnect după IDNP-ul colectat din actul de identitate prezentat, iar ulterior se va face repetat contrapunerea biometriei imaginii foto din Registrul de stat al populației cu fotografia persoanei. Astfel, norma vizată trebuie să conțină descrierea acestui procedeu dar nu verificarea elementelor optice/vizuale/tactile ale actului de identitate.

24. Pct. 28 propunem a fi exclus deoarece este impropriu obiectului de reglementare a proiectului de Regulament care se referă la cerințe față de identificarea persoanei.

25. Capitolul V propunem a fi exclus. Excluderea acestor prevederi este justificată de lipsa temeiului legal de instituire a unor astfel de cerințe. De menționat că identificarea persoanei la distanță se va realiza nu de angajatul entității raportoare dar de aplicație electronică setată conform unui anumit algoritm care la rândul său trebuie să asigure prin procedee tehnice corespunderea identificării persoanei. Deci, în cazul în care aplicația va fi produsul entității raportoare, atunci anume entitatea raportoare trebuie să dea asigurări că această aplicație este sigură iar în caz de externalizare, această sarcină va fi partajată cu compania vizată.

În cazul în care nu se acceptă excluderea în totalmente a Capitolului V, rugăm operarea următoarelor modificări:

28. Pct. 30 litera b) Rugăm să fie exclus acest punct din următoarele considerente:

Activitatea prestatorului de servicii de încredere reprezintă o activitate în domeniul protecției criptografice și tehnice a informației și este supusă licențierii în conformitate cu legislația în domeniul reglementării prin licențiere a activității de întreprinzător.

De asemenea, Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, este responsabil de exercitarea controlului în domeniul serviciilor de încredere și efectuează acreditarea prestatorilor de servicii de încredere și retrage statutul respectiv.

Entitatea raportoare poate decide contractarea unui prestator de servicii de încredere anume din considerentul că nu deține resursele/cunoștințele necesare în domeniu.

29. La pct. 32 lit. a), textul „5 ani” considerăm necesar a fi substituit cu textul „3 ani”;

Micșorarea termenului experienței de muncă la moment este foarte exagerat, și va crea dificultăți la identificarea persoanelor necesare. Considerăm cerința de experiența de munca 5 ani disproporționată, dacă autorii proiectului au avut în vedere că experiența se refera la orice activitate.

În situația în care autorii proiectului au avut în vedere că experiența persoanei trebuie să fie pe domeniul AML și identificare e-KYC, atunci această prevedere ar putea aduce un blocaj în implementare pentru că acestea sunt atribuții noi pe piața muncii.

Considerăm că termenul de 3 ani experiență generală de muncă sau 1 an AML/identificare e-KYC sunt cerințe suficiente pentru aceste competente. Experiență în ce domeniu? Reglementarea identificării prin mijloace electronice abia se elaborează, nu sunt specialiști în acest domeniu cu experiență de 5 ani. Rugăm să fie reglementat cum este necesar de demonstrat această experiență AML/CFT sau cum se va calcula aceasta experiență?! Din momentul angajării, semnării fișei de post sau din considerentul participării la anumite instruirii, training-uri?

30. Pct. 35 litera a) Nu este clara formularea – nu mai puțin similare, Rugăm să fie reformulat

31. Pct. 36 litera e) În cadrul identificării prin mijloace electronice oricum se examinează o reproducere a actului original nu actul original prezentat în persoană de client, nu este clar ce presupune litera e) din acest punct. Rugăm să fie exclus

26. Pct. 47 propunem a fi exclus deoarece este impropriu obiectului de reglementare a proiectului de Regulament care se referă la cerințe față de identificarea persoanei și nu față de accesul la datele colectate de către alte autorități.

27. La pct. 50, se necesită a fi completat cu prevederi specifice cu privire la finalitatea procesului de notificare a BNM. Astfel, se necesită a determina perioada de timp în care BNM examinează informațiile și emite actul administrativ prin care constată/acceptă utilizarea acestui procedeu.

Cu înaltă considerațiune,

Mariana RUFA
Director Executiv

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: <https://msign.gov.md>